

Лист МЕРТУ щодо закупівель електричної енергії та послуг з розподілу електричної енергії

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України оприлюднило лист інформативного характеру (**вих. № 3304-04/54502-07**) від **13.12.2018** для органів державної влади, органів місцевого самоврядування, установ, організацій, підприємств та інших суб'єктів сфери публічних закупівель **щодо закупівель електричної енергії та послуг з розподілу електричної енергії**. Далі редакція журналу пропонує читачам ознайомитися з повним текстом зазначеного інформативного листа й коментарями редакції щодо порушених у ньому питань.

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

(Мінекономрозвитку)

вих. № 3304-04/54502-07 від 13.12.2018

Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, установи, організації, підприємства та інші суб'єкти сфери публічних закупівель

Щодо закупівель електричної енергії та послуг з розподілу електричної енергії

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України на численні звернення суб'єктів сфери публічних закупівель листом від 19.11.2018 № 3304-04/50497-03, що додається, додатково звернулося до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) щодо врегулювання проблемних питань, пов'язаних із закупівлею електричної енергії, та повідомляє.

Листом від 05.12.2018 № 11537/13.1/7-18, що додається, НКРЕКП повідомила, що 08.11.2018 оприлюднено на офіційному веб-сайті в розділі «Важливе для споживача» **рекомендації щодо порядку дій замовників товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави або територіальної громади стосовно закупівлі електричної енергії на 2019 рік** з урахуванням положень законів України «Про ринок електричної енергії» (далі — Закон) та «Про публічні закупівлі» (далі — Закон про закупівлі), які **розміщено за посиланням <http://www.nerc.gov.ua/?news=8244>**

При цьому щодо строків здійснення закупівель електричної енергії звернено увагу, що наразі НКРЕКП прийнято рішення в частині видачі нових ліцензій на право провадження діяльності з розподілу електричної енергії відповідним суб'єктам господарювання, що передбачає:

видачу ліцензії на право провадження діяльності з розподілу електричної енергії відповідному суб'єкту господарювання, яка набирає чинності з 01 січня 2019 року;

анулювання ліцензії на право провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та ліцензії на право провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом відповідного суб'єкта господарювання з 01 січня 2019 року;

зобов'язання здобувачів ліцензії до 01 січня 2019 року забезпечити завершення організаційних заходів, пов'язаних із анулюванням ліцензій з передачі електричної енергії місцевими (локальними) мережами та з постачання електричної енергії за регульованим тарифом, зокрема, забезпечення надання послуг з розподілу електричної енергії та постачання електричної енергії за тарифами, встановленими НКРЕКП із дотриманням визначених напрямків та обсягів використання коштів за статтями витрат.

Отже, здобувачі ліцензії на право провадження діяльності з розподілу електричної енергії до 31.12.2018 включно зобов'язані надавати послуги з розподілу та постачання електричної енергії відповідно до діючих договорів.

Відповідно до Закону ринок електричної енергії функціонує на конкурентних засадах, крім діяльності суб'єктів природних монополій, з обмеженнями, встановленими Законом. Постачання електричної енергії у розумінні Закону не належить до сфери природних монополій, та є конкурентним видом діяльності. Суб'єкти господарювання, які на даний момент одночасно провадять діяльність з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та з постачання електричної енергії за регульованим тарифом, повинні відповідно до Закону забезпечити юридичне відокремлення діяльності оператора системи розподілу від інших видів діяльності, у тому числі від постачання електричної енергії.

Водночас здійснення закупівель товарів, робіт і послуг, у тому числі електричної енергії, споживачами, які є замовниками згідно з положеннями Закону про закупівлі, має здійснюватися за основною процедурою закупівлі – відкритими торгами. Переговорна процедура застосовується як виняток у вичерпному переліку випадків.

Станом на 30.11.2018 нові ліцензії на постачання електричної енергії споживачу отримало 224 суб'єкти господарювання. При цьому відповідно до Ліцензійних умов провадження

господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачу, затверджених постановою НКРЕКП від 27.12.2017 № 1469, місцем провадження діяльності електропостачальника є територія України.

Мінекономрозвитку повідомляє також, що згідно з інформацією, розміщеною на веб-порталі Верховної Ради України за посиланням <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-viii>, прийнято Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» від 23.11.2018 № 2628 – VIII, яким внесено зміни до Закону України «Про ринок електричної енергії».

Директор департаменту регулювання публічних закупівель Мінекономрозвитку Лілія Лахтіонова

Коментар редакції

Мінекономрозвитку України листом від 19.11.2018 № 3304-04/50497-03 звернулося до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, щодо врегулювання проблемних питань, пов'язаних із закупівлею електричної енергії. НКРЕКП відповіла на лист МЕРТУ листом від 05.12.2018 № 11537/13.1/7-18. Зазначена кореспонденція є додатком до листа Мінекономрозвитку (вих. № 3304-04/54502-07) від 13.12.2018, який і запропоновано до уваги читачів вище. Усі головні аспекти відображені в зазначеному листі МЕРТУ, тому не вважаємо за необхідне наводити таке листування.

Зважаючи на лист Мінекономрозвитку (вих. № 3304-04/54502-07) від 13.12.2018, пропонуємо закупівельникам зробити для себе певні висновки з наведеного далі.

«Чи підлягали розриванню/зміні договори на закупівлю електроенергії у 2018 році з метою здійснення нової закупівлі електроенергії на період 11.12.2018-31.12.2018 включно? На підставі яких ліцензій та нормативно-правових актів у зазначений період відбувалися розподіл та постачання електроенергії споживачам, які є замовниками в розумінні Закону України “Про публічні закупівлі”»?

На таке питання НКРЕКП відповіла, що, зважаючи на прийняті Регулятором рішення в частині видачі нових ліцензій на право провадження діяльності з розподілу електричної енергії відповідним суб'єктам господарювання з 01 січня 2019, здобувачі ліцензії на право провадження діяльності з розподілу електричної енергії **до 31.12.2018 включно зобов'язані надавати послуги з розподілу та постачання електричної енергії відповідно до чинних договорів**. Більше інформації з даного питання — на сторінках 44–45 у випуску журналу № 12 (87) за грудень 2018 року (див. питання та відповідь «Щодо закупівлі електроенергії на грудень 2018 року»).

«За якою процедурою закупівлі відбувається закупівля електричної енергії?»

Відповідно до Закону ринок електричної енергії функціонує на конкурентних засадах, крім діяльності суб'єктів природних монополій, з обмеженнями, встановленими Законом. **Постачання електричної енергії** в розумінні Закону України «Про ринок електричної енергії» **не належить** до сфери природних монополій та **є конкурентним видом діяльності**, саме тому **здійснення закупівлі електричної енергії споживачами, які є замовниками згідно з положеннями Закону про закупівлі, має відбуватися за основною процедурою закупівлі — відкритими торгами**. Переговорну процедуру застосовують як виняток у вичерпному переліку випадків.

«Чи завжди замовник повинен застосовувати саме процедуру закупівлі для закупівлі електроенергії?»

Лише в тому випадкові, якщо вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень для замовників та за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 1 мільйон гривень, для замовників, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання. Закупівля з допороговою сумою не потребує проведення процедур закупівель згідно зі статтею 12 Закону України «Про публічні закупівлі» та відбувається або прямим договором (без використання системи ProZorro для конкурентного відбору) або в результаті проведення допорогової закупівлі в системі ProZorro (якщо ринок конкурентний).

Таким чином, для закупівлі постачання електроенергії замовник має застосовувати конкурентну процедуру закупівлі — відкриті торги, а якщо вартість закупівлі менша за вартісні межі, вказані в ст. 2 Закону України «Про публічні закупівлі», то або укласти прямий договір, або провести допорогову закупівлю (аукціон) у системі ProZorro. Натомість розподіл електроенергії є природною монополією. Отже, для здійснення закупівлі послуг з розподілу електричної енергії замовник має застосувати переговорну процедуру закупівлі на підставі п. 2 ч. 2 ст. 35 Закону України «Про публічні закупівлі», а якщо вартість закупівлі менша за вартісні межі, вказані у ст. 2 Закону України «Про публічні закупівлі», то укласти прямий договір.

« Чи поставляють постачальники електричну енергію за вільними цінами?»

Станом на 30.11.2018 нові ліцензії на постачання електричної енергії споживачеві отримали **224 суб'єкти господарювання**. При цьому відповідно до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачеві, затверджених Постановою НКРЕКП від 27.12.2017 № 1469, **місцем провадження діяльності електропостачальника є територія України**. Таким чином, станом на 30.11.2018 є 224 потенційних постачальники, які можуть взяти участь у відкритих торгах будь-якого замовника незалежно від місцезнаходження

такого замовника.

Актуальна статистика щодо закупівлі електричної енергії за 2018 рік

На сьогоднішній день (08.01.2019) та за весь минулий 2018 рік у системі ProZorro оголошено 1 480 процедур відкритих торгів із закупівлі електричної енергії. З них 22 успішно завершені. Найбільш економічно вигідним став договір, укладений між замовником — Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та постачальником — ТОВ «ЕК «ЕНОЛЛ». Торги було оголошено на чотири лоти, з яких відбувся тільки один. Очікувана вартість становила 1 169 700,00 грн з ПДВ, за результатами аукціону ціну було знижено та договір укладено на суму 1 141 560,00 грн з ПДВ за 755 000 кВтгод. Отже, ціна за 1 кВтгод у даному договорі становила 1,51 грн. Детальніше з умовами даної закупівлі можна ознайомитись за номером оголошення в ProZorro UA-2018-11-28-002257-b.

Щодо переговорних процедур закупівель: за минулий рік у системі ProZorro є 9 840 завершених процедур

Серед них найбільш економічно вигідним став договір, укладений між КП «Дирекція замовника» та ТОВ «ПРИКАРПАТЕНЕРГОТРЕЙД». Очікувана вартість закупівлі становила 3 325 792,00 грн з ПДВ, на ту ж суму було укладено договір. Загальний обсяг електричної енергії становив 3 695 324 кВтгод. Отже, ціна за 1 кВтгод становила 0,90 грн. Детальніше з умовами даної закупівлі можна ознайомитись за номером оголошення в ProZorro UA-2018-12-22-002394-с.

«Коли замовник у розумінні Закону України “Про публічні закупівлі” може скористатися універсальною послугою?»

Споживачі, визначені в Законі України «Про ринок електричної енергії», **мають право (не обов'язок) на постачання електричної енергії на умовах універсальної послуги** за економічно обґрунтованими, прозорими та недискримінаційними цінами. Про яких споживачів йдеться? Про побутових та малих непобутових, а також про споживачів, які користуються всіма правами малих непобутових споживачів, а саме тимчасово, **на період з 1 січня 2019 року по 31 грудня 2020 року, універсальні послуги**, крім побутових та малих непобутових споживачів, постачальник таких послуг надає також **бюджетним установам незалежно від розміру договірної потужності та іншим споживачам, електроустановки яких приєднані до електричних мереж з договірною потужністю до 150 кВт**. Отже, певні категорії споживачів мають право укласти договір з постачальником універсальних послуг функцію якого закріплено на певній території. Тож у випадку закупівлі універсальної послуги, з урахуванням вартісних меж, визначених у ст. 2 Закону України «Про публічні закупівлі», замовник застосовуватиме переговорну процедуру на підставі п. 2 ч. 2 ст. 35 цього Закону. **Важливо!** Правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг

для забезпечення потреб держави й територіальної громади встановлює саме Закон України «Про публічні закупівлі». **Цей Закон не містить винятків щодо надання права замовникам, які потрапляють під споживачів універсальних послуг, купувати електроенергію виключно в постачальника універсальних послуг.** Отже, замовник у розумінні Закону України «Про публічні закупівлі» має купувати електроенергію за процедурою відкриті торги на конкурентному ринку.

Далі наведено шлях, яким може пройти замовник (який може користуватися універсальною послугою), щоб закупити електричну енергію:

Відкриті торги (відміна на підставі ч. 1 ст. 31 Закону: подання для участі в них менше двох тендерних пропозицій). Зверніть увагу: торги можуть відбутися з першого разу!

Відкриті торги (відміна на підставі ч. 1 ст. 31 Закону: подання для участі в них менше двох тендерних пропозицій). Зверніть увагу: торги можуть відбутися з другого разу!

Переговорна процедура (проводимо на підставі п. 4 ч. 2 ст. 35 Закону, якщо замовник двічі відмінив тендер через відсутність достатньої кількості учасників, при цьому предмет закупівлі, його технічні та якісні характеристики, а також вимоги до учасника не повинні відрізнятися від вимог, що були визначені замовником у тендерній документації). Знову може процедура не відбутися у зв'язку з тим, що ніхто не прийшов на переговори. Зверніть увагу: переговорна процедура на підставі п. 4 ч. 2 ст. 35 Закону може завершитися підписанням договору!

Переговорна процедура як універсальна послуга для певних споживачів [проводимо на підставі п. 2 ч. 2 ст. 35 Закону: відсутність конкуренції (у тому числі з технічних причин) на відповідному ринку, внаслідок чого договір про закупівлю може бути укладено лише з одним постачальником, за відсутності при цьому альтернативи]. Зверніть увагу: навіть на даному етапі проведення переговорної процедури з постачальником універсальних послуг — це право, а не обов'язок замовника!**Але, звертаємо увагу, що на будь-якому із цих вищенаведених етапів процедура може завершитися укладанням договору.**

Постачальник «останньої надії» здійснює постачання електроенергії усім без винятку споживачам, котрі станом на 01.01.2019 не мають укладеного договору на постачання електроенергії з постачальником. Період для постачання електроенергії постачальником «останньої надії» обмежений 90 календарними днями, а тариф значно вищий за тариф постачальника універсальних послуг. Таким чином, з метою належного функціонування організації замовника та економії коштів замовник, торги якого не завершилися укладанням договору, може прийняти власне рішення про проведення переговорної процедури закупівлі на універсальну послугу.

Приклад такої процедури та можливе обґрунтування її застосування наводимо далі на сторінках 41-42 (за приклад взято інформацію про проведення переговорної процедури закупівлі із сайту ProZorro).

Приклад повідомлення про намір укласти договір із сайту ProZorro

ПОВІДОМЛЕННЯ

про намір укласти договір
(під час застосування переговорної процедури)

- 1. Найменування замовника: [REDACTED]
- 2. Код згідно з ЄДРПОУ замовника: [REDACTED]
- 3. Місцезнаходження замовника: [REDACTED]

4. Конкретна назва предмета закупівлі	5. Коди відповідних класифікаторів предмета закупівлі (за наявності)	6. Кількість товарів або обсяг виконання робіт чи надання послуг	7. Місце поставки товарів або місце виконання робіт чи надання послуг	8. Строк поставки товарів, виконання робіт чи надання послуг
(Електрична енергія (універсальна послуга))	ДК 021:2015: 09310000-5 — Електрична енергія	250000 кВт*год	[REDACTED]	До 31 грудня 2019

Інформація про учасника (учасників)

9. Найменування учасника (учасників) (для юридичної особи) або прізвище, ім'я, по батькові (для фізичної особи), з яким (якими) проведено переговори	10. Код згідно з ЄДРПОУ/реєстраційний номер облікової картки платника податків учасника (учасників), з яким (якими) проведено переговори	11. Місцезнаходження (для юридичної особи) або місце проживання (для фізичної особи) учасника (учасників), з яким (якими) проведено переговори, телефон	12. Ціна пропозиції
Товариство з обмеженою відповідальністю «Закарпаттяенергозбут»	41999833	88000, Україна, Закарпатська область, м. Ужгород, площа Жупанатська, буд. 18 (0312) 61-71-00	784 300 UAH з ПДВ

13. Умова застосування переговорної процедури закупівлі відповідно до частини другої статті 35 Закону України "Про публічні закупівлі"

ст. 35, п 2 Відсутність конкуренції (у тому числі з технічних причин) на відповідному ринку, внаслідок чого договір про закупівлю може бути укладено лише з одним постачальником, за відсутності при цьому альтернативи

14. Обґрунтування застосування переговорної процедури закупівлі

Протягом періоду, визначеного абзацом четвертим пункту 13 розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон), функції постачальників універсальних послуг можуть виконувати виключно електропостачальники, створені у результаті здійснення заходів з відокремлення операторів системи розподілу (кількість приєднаних споживачів до системи розподілу яких перевищує 100 тисяч) у вертикально інтегрованих суб'єктів господарювання, які до відокремлення провадили свою діяльність з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та постачання електричної енергії за регульованим тарифом на закріпленій території, що визначалася як область, міста Київ та Севастополь,

Автономна Республіка Крим. На території замовника таким постачальником є – ТОВ «Закарпаття-енергозбут». Відповідно до частини першої статті 63 Закону тимчасово на період з 1 січня 2019 р. по 31 грудня 2020 р. включно універсальні послуги, окрім побутових та малих непобутових споживачів, надаються постачальником таких послуг, також бюджетним установам незалежно від розміру договірної потужності та іншим споживачам, електроустановки яких приєднані до електричних мереж з договірною потужністю до 150 кВт. У зазначений період на бюджетні установи незалежно від розміру договірної потужності та на інших споживачів, електроустановки яких приєднані до електричних мереж з договірною потужністю до 150 кВт, поширюються всі права та обов'язки, передбачені Законом України «Про ринок електричної енергії» для малих непобутових споживачів щодо отримання універсальних послуг, передбачених статтею 63 цього Закону. Постачальник універсальних послуг не може відмовити побутовому та малому непобутовому споживачу, які знаходяться на території здійснення його діяльності, в укладенні договору постачання електричної енергії. Отже відповідно до вимог Закону упродовж двох років функції постачальника універсальних послуг на закріпленій території, яка визначається як область, міста Київ та Севастополь, Автономна Республіка Крим, виконує електропостачальник, який утворився під час відокремлення діяльності з розподілу електричної енергії від інших видів діяльності вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання (обленерго). З переліком суб'єктів господарювання, створених у результаті здійснення заходів з відокремлення та які отримали ліцензію НКРЕКП з постачання електричної енергії споживачу та на яких покладено функцію постачальника універсальних послуг на закріпленій території можна ознайомитися за посиланням: <http://www.nerc.gov.ua/?news=8389> Постачання електричної енергії на умовах універсальної послуги здійснюється за економічно обґрунтованими, прозорими та недискримінаційними цінами, які формуються відповідно до затвердженої НКРЕКП методики. Відповідно до даної методики ціна на постачання електричної енергії на умовах універсальної послуги значно економічно вигідніша для замовника. Згідно статті 3 Закону про публічні закупівлі, закупівлі здійснюються за такими принципами: добросовісна конкуренція серед учасників; максимальна економія та ефективність; відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель; недискримінація учасників; об'єктивна та неупереджена оцінка тендерних пропозицій; запобігання корупційним діям і зловживанням. Також додатково повідомляємо, що попередньо замовником на закупівлю електричної енергії було проведено двічі відкриті торги, але на жодну з закупівель, оголошених замовником, не з'явився постачальник електричної енергії. Додатково замовником було направлено запрошення на переговorny процедуру, але знову ж таки жоден з запрошених не виявив бажання прийняти участі в процедурі, тому замовник проводить переговorny процедуру – постачання електричної енергії на умовах універсальної послуги. Згідно з Законом та потребами Замовника, передбачено закупівлю - ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник» 09310000-5 Електрична енергія (Електрична енергія (універсальна послуга)) (далі - Товар) в обсязі – 250 000 кВт, на очікувану вартість закупівлі – 850 000,00 (Вісімсот п'ятдесят тисяч) грн, з ПДВ.

Рекомендація

З додатковою інформацією щодо закупівель електричної енергії та послуг з розподілу електричної енергії рекомендуємо ознайомитись у публікаціях, що виходили друком у попередніх випусках журналу «Радник в сфері державних закупівель»:

- «Закупуємо електричну енергію по-новому» — випуск журналу № 10 (85) за жовтень 2018 року, стор. 23-29;
- «Особливості договору постачання електричної енергії споживачеві. Постачальник “останньої надії” та універсальних послуг» — випуск журналу № 10 (85) за жовтень 2018 року, стор. 30-34;
- «Особливості складання тендерної документації для закупівлі електроенергії» — випуск журналу «Радник в сфері державних закупівель» № 11 (86) за листопад 2018 року, стор. 18-24;
- «Рекомендації НКРЕКП стосовно закупівлі електричної енергії на 2019 рік» — випуск журналу № 12 (87) за грудень 2018 року, стор. 40-45;
- «Практичний аспект: відміна торгів та визнання торгів такими, що не відбулися» — випуск журналу № 10 (73) за жовтень 2017 року, стор. 33-37;
- «Механізм реєстрації бюджетних зобов'язань за договорами про закупівлю для потреб наступного бюджетного періоду» — випуск журналу № 12 (87) за грудень 2018 року, стор. 16-17;

- «Дотримання бюджетного законодавства під час укладення договорів про закупівлю для потреб наступного бюджетного періоду» — випуск журналу № 12 (87) за грудень 2018 року, стор. 18-21.
